

Lausuttavaa ansiopäivärahan määrän alentamista koskevasta ehdotuksesta?

Esityksen mukaan ansiopäivärahan määrä säilyisi nykyisen suuruisena enimmäisajan 300, 400 tai 500 päivää ensimmäisten 40 työttömyyspäivän ajalta. Tämän jälkeen ansiopäivärahan määrä alentuisi 20 prosenttia. Näin alennettua ansiopäivärahaa maksettaisiin, kunnes ansiopäivärahaa olisi maksettu yhteensä 170 työttömyyspäivältä. Jos ansiopäivärahaa edelleen tämän jälkeen maksettaisiin, ansiopäiväraha alenisi 25 prosenttia alkuperäisestä määrästä.

Voimassa olevan työttömyysturvalain mukaan, jos työnhakijan työssäoloehto on täyttynyt työssä, johon hänet on työllistetty julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 11 luvun 1 §:n 3 momentin mukaisen velvoitteen perusteella tai jos työssäoloehto on täyttynyt työnhakijan täytettyä 58 vuotta, työttömyyspäivärahan perusteena olevaa palkkaa ei lasketa uudelleen, ellei uusien tulotietojen perusteella laskettu palkka ole aiemmin määrättyä palkkaa suurempi. Lisäksi, jos työnhakijan työssäoloehtoon on luettu aikaa, jona hän on ollut työllistymistä edistävässä palvelussa, työttömyyspäivärahan perusteena olevaa palkkaa ei lasketa uudelleen. Nämä ovat työttömyysturvan ikäsidonnoisia poikkeuksia.

Käytännössä nämä poikkeussäännökset merkitsevät sitä, että työssäoloehdon uudelleen täytyminen johtaa ansiopäivärahan määrän uudelleen laskentaan vain silloin, jos päivärahan perusteena huomioitava palkka nousisi aiempaan määrittelyyn verrattuna.

Esityksessä ehdotetaan, että näistä ikäsidonnoisista, päivärahan perusteena olevan palkan uudelleenlaskentaa koskevasta kahdesta poikkeussäännöksestä luovuttaisiin.

Keuruun kaupunki lausuu: päivärahan portaittainen aleneminen motivoisi työttömäksi jääneitä hakemaan aktiivisemmin uutta työtä. Portaittainen työttömyysetuuden aleneminen on kannatettavaa myös kuntapuolella v. 2025 alkavan kannustavan rahoituksen näkökulmasta, jolloin korvausvastuu pienenee työttömyyden pitkittyessä.

Kuntalaisten kannalta laskee elintasoja, ikääntyneiden työttömien uudelleen työllistyminen heikon työllisyyden alueilla ja taantuma-aikana maaseuduilla, jossa työpaikkoja ei ole tarjolla esitys lisää eriarvoisuutta ja heikentää toimeentuloa huomattavasti juuri ennen eläkeikää.

Lausuttavaa palkkatuetta työtä ja työssäoloehdotusta koskevasta ehdotuksesta?

Esityksessä ehdotetaan, että palkkatuettu työ ei jatkossa kerryttäisi palkansaajan työssäoloehdotusta. Muutoksen vuoksi työttömyysturvalain 5 luvun 4 a § kumottaisiin. Muutos vahvistaisi palkkatuetun työn luonnetta työllistymistä edistävänä palveluna, jonka tavoitteena on työllistyminen avoimille työmarkkinoille. Poikkeuksena työssäoloehdon kertymisessä olisi palkkatuki, joka on myönnetty julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 7 luvun 7 §:n 3 momentin tai työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 87 §:n 3 momentin perusteella alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen. Näissä tilanteissa palkkatuettu työ kerryttäisi palkansaajan työssäoloehdotusta siltä osin kuin palkkatuettu työsuhde ylittää 10 kuukautta. Työssäoloehdossa huomioitaisiin nykytilannetta vastaavasti 75 prosenttia työssäoloehdossa muutoin huomioitavista kalenteriviikoista tai työssäoloehtokuukausista.

Keuruun kaupunki lausuu: Maaseutupaikkakunnilla palkkatukityöllistäminen ei ole johtanut pysyvään työllistymiseen vaan on ollut enemmän kausittaista tilauskantaan vastaamista. Esityksen

mukaan työssäoloehdon täyttymättä jääminen palkkatuetussa työssä puolestaan lakkauttaa kuntapuolella tarjotut palkkatukityötehtävät, joilla on tarjottu pitkään työttömänä olleille paremman toimeentulon ohella kokemus työyhteisöön kuulumisesta osana sosiaalista hyvinvointia. Samanaikaisesti pitkään työttömänä ollut henkilö on saanut täyteen työssäoloehdon, ja saanut paremman toimeentulon. Kunnan tarjoamissa palkkatukityösuhteissa on priorisoitu työttömyyden kestoja, tarjottu työtä ja toimeentuloa.

Esitys toteutuessaan tulee lisäämään kuntien heikommassa työmarkkina-asemassa olevien määrää, koska kuntien palkkatukityöllistetyt eivät ole saaneet työpaikkaa avoimilta työmarkkinoilta edes palkkatuella. Työnhakija-asiakkaiden vamma-sairausperusteinen diagnosointi lisääntyy mikä asiakkaan kannalta on hyvä, mutta terveydenhuollon resurssipula hidastaa diagnosointia.

Lausuttavaa työllistämisvelvoitteen ja siihen liittyvän sääntelyn kumoamisesta?

Työttömyysturvan ikäsidonnaisten poikkeusten osalta esityksessä ehdotetaan edellä kohdassa 4.1.1.2 todetun lisäksi, että palkansaajan työssäoloehdotusta ei voisi jatkossa kerryttää työllistymistä edistävällä palvelulla, ja että sekä työvoimaviranomaisen työllistämistä ja työllistymistä edistävän palvelun tarjoamista koskevaa velvoitetta että kunnan työllistämisvelvoitetta (velvoitetyö) koskeva sääntely kumottaisiin.

Lisäksi työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 3 momentti, joka koskee perus- tai ansiopäivärahan maksamista enimmäisajan estämättä silloin, jos työllistymistä edistävä palvelu on järjestetty julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 11 luvun 1 §:n 1 tai 2 momentin mukaisen velvoitteen perusteella, kumottaisiin, koska kyseisestä velvoitteesta luovuttaisiin.

Eräät ikäsidonnaiset poikkeukset jäisivät ennalleen. Myös työttömyyspäivärahan enimmäisaikaa koskee ikäsidonnainen poikkeus, jonka mukaan henkilölle, jonka työssäoloehto on täyttynyt hänen täytettyään 58 vuotta ja jolla työssäoloehdon täytyessä on huomiotavaa työssäoloaikaa vähintään viisi vuotta viimeisen 20 vuoden aikana, työttömyyspäivärahaa voidaan maksaa 500 työttömyyspäivältä. Tästä ikäsidonnaisesta poikkeuksesta säädetään työttömyysturvalain 6 luvun 7 §:ssä. Tähän ikäsidonnaiseen poikkeukseen tai kyseisen luvun 9 §:ssä säädettyyn lisäpäiväoikeuteen ei esitetä muutoksia. Ansiopäivärahan maksaminen alennettuna koskisi kuitenkin myös näitä tilanteita. Koska lisäpäiväoikeuden aikana ei seurata työssäoloehdon kertymistä, alennettuna ansiopäivärahan maksaminen jatkuisi lisäpäiväoikeuden päättymiseen saakka.¹

Niin kutsuttua velvoitetyötä koskevasta ehdotuksesta poiketen esityksessä ei ehdoteta, että 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuesta luovuttaisiin. Koska työllistämistuki luetaan palkkatuetuksi työksi, se ei kuitenkaan jatkossa kerryttäisi työssäoloehdotusta. Esityksessä todetaan seuraavaa: Ansiopäivärahan tason porrastus ei vaikuta eläkekertymään, koska määrän porrastus koskee etuutta, ei perustepalkkaa, mutta velvoitetyön poistaminen sekä työssäoloehdon kertymisen poistaminen palkkatuetusta työstä vaikuttavat eläkekertymiin. Lisäksi 58 vuotta täyttäneiden suojasäännön poistaminen pienentäisi etuuden perusteena olevaa palkkaa, mikä myös pienentäisi eläkekertymää, koska eläkettä kertyy 75 prosentista ansiopäivärahan perusteena olevaa palkkaa. 1965 syntyneitä nuorempien ikäluokkien kohdalla ehdotetut muutokset voivat vaikuttaa vanhuuseläkkeelle jäämisen ajankohtaan, koska työttömyysturvan 65 vuoden yläikärajan ja vanhuuseläkkeen alikärajan välillä on lomittaisuutta. Nykyisin ansiopäivärahaa siis voi saada vielä vanhuuseläkeiän ylitettyäänkin 64-vuotiaana. Vuonna 1965 ja sen jälkeen syntyneillä näin ei enää ole, koska heillä työttömyysturvan

¹

yläikäraja on sidottu vanhuuseläkkeen alaikärajaan. Ehdotetuilla muutoksilla voi kuitenkin olla vaikutuksia myös tapoihin siirtyä pois työmarkkinoilta ennen alinta vanhuuseläkeikää.

Keuruun kaupunki lausuu: Velvoitetetyöllä työssäoloehdon täyttäminen on turvannut pitkän työuran tehneille toimeentulotason säilyttämisen sekä mahdollisuuden kerryttää eläkettä velvoitetetyön vastaanottamisella. Vastaavasti työllistymistä edistävällä palvelulla on pystytty velvoite täyttämään silloin kun työkykyä on ollut jäljellä vain vähän tai heikosti. Työssäoloehdon täyttäminen työllistymistä edistävässä palvelussa on tukenut niitä, joita ei ole katsottu kokonaan työkyvyttömiksi, mutta työllisyysalueen työpaikkatarjonnassa on ollut mahdotonta työllistyä jäljellä olevalla työkyvyllä. Palvelussa velvoitteen täyttäneet ovat erittäin heikossa työmarkkina-asemassa olevia henkilöitä, jotka eivät ole päässeet työkyvyttömyyseläkkeelle. Työllistämisvelvoitteen poistuminen kunnan vastuulta vähentää kunnan kustannuksia, mutta heikentää kuntalaisen toimeentuloa. Ne, jotka ovat täyttäneet 58 vuotta ja olisivat oikeutettuja lisääpäiville, eivät enää työllistyessään täyttämään työssäoloehto ja korjaamaan ansiosidonnaisen määrää.

Esitys heikentää oleellisesti vanhuuseläkkeen määrää työttömäksi jääneellä tai lopputyöuransa palkkatukityötä tekevällä henkilöllä.

Lausuttavaa työttömyysturvaseuraamuksia koskevasta ehdotuksesta?

Jos palkkatuettu työ ei enää kerryttäisi työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevaa työssäoloehto, edellä tarkoitettujen yrittäjiä koskevan säännöksen ja opiskelumahdollisuuden hyödyntäminen uudelleen vaikeutuisi.

Ansiopäivärahan tason porrastaminen vaikuttaisi myös työttömyysturvalain 2 a luvun 6 §:ssä tarkoitettujen kuluvertailuiden lopputulokseen. Jos mahdollisesta työstä saatavan tulon ja työn vastaanottamisesta aiheutuvien kustannusten oletetaan pysyvän samoina, työnhakijan mahdollisuudet kieltäytyä työstä työttömyysturvoikeutta menettämättä vähenisivät työttömyyden pitkittyessä ja ansiopäivärahan tason laskiessa.

Keuruun kaupunki lausuu: Kannatettava esitys, työtä kieltäytymiseen vaikuttaa myös sosiaaliuudet, mm. lapsikorotukset ja yleinen asumistuki, joihin uudistus olisi myös tervetullut. Työttömänä työnhakijoina on vuosi vuodelta enemmän 25–45-vuotiaita, joilla ei ole laisinkaan eläkettä kerryttävää työhistoriaa. Kuntatalouden kannalta isojen irtisanomisten kohdalla eteen voi tulla isoja kustannuksia työttömyyden takia, ansiosidonnaiseen nähden. Ansiosidonnainen on työmarkkinatukea suurempi, joten kuntatalouden kannalta porrastettu aleneminen on hyvä asia, työttömäksi jäänyt hakee aktiivisemmin uutta työtä. Taantumana aikana kunnan maksusuudet kasvavat.

Lausuttavaa ehdotuksesta, joka koskee luopumista eräistä työssäoloehto ja ansiopäivärahan määrä koskevista ikäsidonnoisista poikkeuksista?

Perustuslakivaliokunta on useassa lausunnossaan arvioinut lakisääteisiä ikärajoja perustuslain 6 §:n kannalta. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 44/2010 vp koonnut aikaisempaa käytäntöään ikärajojen osalta. Valiokunta korosti, että ikärajojen asettaminen ei sinänsä ole perustuslain kannalta arveluttavaa, mutta sille pitää olla esitettävissä jokin perusoikeusjärjestelmän

kannalta hyväksyttävä syy. Hyväksyttävän syyn tulee olla asiallisessa ja kiinteässä yhteydessä lain tarkoitukseen.

Valiokunnan linja voidaan tiivistää siten, että ikärajiin perustuvan erottelun hyväksyttävyyttä arvioidessaan valiokunta ottaa huomioon ensinnäkin normatiivisen näkökulman, erityisesti perusoikeusjärjestelmän, toiseksi ehdotetun erottelun perusteluiksi esitetyt tosiasiat ja kolmanneksi tosiasialliset mahdollisuudet saavuttaa ehdotetulla erottelulla sääntelylle asetetut päämäärät.

Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti katsonut, että 6 §:n 2 momentissa tarkoitettulle erilaisen kohtelun mahdollistavalle hyväksyttävälle perusteelle asetettavat vaatimukset ovat erityisesti säännöksessä lueteltujen kiellettyjen erotteluperusteiden, kuten iän, kohdalla korkeat (ks. esim. PeVL 31/2013 vp, PeVL 1/2006 vp, s. 2/I, PeVL 38/2006 vp, s. 2). Hyväksyttävän perusteen on valiokunnan käytännössä edellytetty olevan asiallisessa ja kiinteässä yhteydessä lain tarkoitukseen (ks. esim. PeVL 44/2010 vp, s. 5—6, ks. myös PeVL 58/2014 vp, s. 6).

Perustuslakivaliokunta on muun muassa katsonut, että eläkkeiden määräytyminen eri tavoin eri ikäisille henkilöille on perustuslain 6 §:n kannalta ongelmattomaa, jos erottelut eivät ole mielivaltaisia eivätkä erot eläketurvassa muodostu kohtuuttomiksi. Ikärajojen asettaminen on eläkejärjestelmässä sinänsä luontevaa asian luonteen vuoksi. (Ks. PeVL 60/2002 vp, s. 4—5.) Valiokunta on pitänyt tarkoituksenmukaisuuteen liittyvin perustein hyväksyttävänä sääntelyä, jonka mukaan 65—67-vuotiaalle ei myönnetä koulutuspäivärahaa (Ks. PeVL 42/2004 vp, s. 2/II). Perustuslakivaliokunta on arvioinut ikään perustuvaa erityiskohtelua työttömyysturvalainsäädäntöä koskevassa lausuntokäytännössään.

Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti pitänyt mahdollisena, ettei kaikkien työttömyyden aikaista toimeentuloa turvata samalla tavoin. Erottelujen tulee kuitenkin olla hyväksyttäviä perusoikeusjärjestelmän kannalta (PeVL 35/2012 vp, s. 2/I, PeVL 27/2009 vp, s. 2/I, PeVL 46/2002 vp, s. 5—6). Valiokunta on vakiintuneesti pitänyt mahdollisena säätää tavallisella lailla työttömyyden hoitoon ja työttömyyden aikaiseen toimeentuloturvaan liittyvistä ikärajoista (PeVL 41/2014 vp, PeVL 35/2012 vp).

Erityiskohtelua, jossa alle 25-vuotiaille on asetettu muita tiukempia ehtoja työmarkkinatuen saamiselle, valiokunta on pitänyt mahdollisena perustuslain yhdenvertaisuussäännösten kannalta nuorisotyöttömyyden erityisongelmien takia (PeVL 35/2012 vp, s. 2, PeVL 46/2002 vp, s. 6/I, PeVL 17/1996 vp, s. 2—3, PeVL 17/1995 vp, s. 1—2). Arviossa on muun ohella otettu huomioon se seikka, että ammatillista koulutusta vailla oleviin nuoriin kohdistuu työelämästä syrjäytymisen uhka (PeVL 27/2009 vp, s. 2/I, PeVL 17/1996 vp, s. 2—3).

Poiketen niistä hallituksen esityksistä, joiden johdosta edellä todetut perustuslakivaliokunnan lausunnot on annettu, tässä esityksessä ehdotetuilla muutoksilla esitetään purettavan sellaisia ikään perustuvia erotteluja työttömien työnhakijoiden välillä, joista osasta on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella.

Esityksessä ehdotetaan, että palkansaajan työssäoloehto ei jatkossa voisi kertyä työllistymisestä edistävästä palvelusta, ja että tällaisen palvelun ajalta ei jatkossa maksettaisi työttömyyspäivärahaa sen jälkeen, kun työttömyyspäivärahan normaali enimmäisaika on täyttynyt. Edelleen esityksessä ehdotetaan, että julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 11 luvussa säädetystä velvoitetyöstä luovuttaisiin ja sitä koskevat säännökset kumottaisiin, mikä merkitsisi sitä, että mahdollisuus täyttää työssäoloehto tällaisesta velvoitetyöstä estyisi.

Nämä poikkeussäännökset tuottavat 57 vuotta täyttäneille palkansaajan työttömyyspäivärahaa enimmäisajan saaneille työttömille työnhakijoille muista työttömistä työnhakijoista poikkeavan oikeuden uudistaa oikeus työttömyyspäivärahaan, jota kohderyhmään kuuluville usein, mutta ei aina, maksetaan ansiopäivärahana. Osana näitä poikkeuksia ansiopäivärahan tasoa myös suojataan, kun työssäoloehto täyttyy uudelleen palvelusta tai veloitteen perusteella järjestetystä palkkatuetusta työstä.

Lisäksi ansiopäivärahan määrään vaikuttaisi esityksen mukaan se, että säännös 58 vuotta täyttäneiden ansiopäivärahan tason suojaamisesta muissa kuin edellä todetuissa tilanteissa esitetään kumottavaksi.

Kuten edellä osiossa 2.1.4.3 on kuvattu, yli 55-vuotiaiden työllisyysaste on noussut Suomessa voimakkaasti viimeisen vuosikymmenen aikana. Työmarkkinoiden toiminnan lisäksi nousun taustalla on myös sosiaaliturvaratkaisuista syntyviä vaikutuksia (esimerkiksi vanhuuseläkkeen sekä työttömyysturvan lisäpäivien alaikärajiin tehdyt muutokset). Osiossa 4.2.1.4 on puolestaan kuvattu tarkemmin arviointia siitä, miten edellä todettujen ikäsidonnaisten säännösten poistaminen vaikuttaisi kohderyhmään kuuluvien työllisyyteen. Edellä todettujen poikkeussäännösten kumoamisen on arvioitu vahvistavan työllisyyttä yhteensä 5 900 henkilöllä. Näillä perusteilla ja lisäpäiväoikeuden ikärajan nostosta seuranneen kunkin ikäryhmän työllisyyden kasvunkin näytön perusteella ehdotettujen muutosten voidaan katsoa edistävän paitsi yhdenvertaista kohtelua minkä lisäksi esitystä voidaan pitää perustuslain 18 §:n 2 momentin mukaisena.

Nämä poikkeussäännökset ovat tuottaneet 57 vuotta täyttäneille palkansaajan työttömyyspäivärahaa enimmäisajan saaneille työttömille työnhakijoille muista työttömistä työnhakijoista poikkeavan oikeuden työttömyyspäivärahaan, jota kohderyhmään kuuluville usein, mutta ei aina, maksetaan ansiopäivärahana. Osana näitä poikkeuksia ansiopäivärahan tasoa myös suojataan, kun työssäoloehto täyttyy uudelleen palvelusta tai veloitteen perusteella järjestetystä palkkatuetusta työstä.

Lisäksi ansiopäivärahan määrään vaikuttaisi esityksen mukaan se, että säännös 58 vuotta täyttäneiden ansiopäivärahan tason suojaamisesta muissa kuin edellä todetuissa tilanteissa esitetään kumottavaksi.

Edelleen esityksessä ehdotetaan, että julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 11 luvussa säädetystä veloitetyöstä luovuttaisiin ja sitä koskevat säännökset kumottaisiin, mikä merkitsisi sitä, että mahdollisuus täyttää työssäoloehto tällaisesta veloitetyöstä estyisi.

Työllisyyden hoidon näkökulmasta tarkasteltuna palkkatuella tuetun työn tarkoituksena on useimmissa tilanteissa kuitenkin edistää työttömän työnhakijan työllistymistä avoimille työmarkkinoille parantamalla hänen ammatillista osaamistaan. Palkkatuella tuetulla työllä edistetään myös alentuneesti työkykyisen sekä 60 vuotta täyttäneen pitkään työttömänä olleen mahdollisuuksia saada työtä ja osallistua työelämään. Palkkatuen myöntäminen ammatillisen osaamisen parantamiseen edellyttää, että tuen myöntäjä arvioi työnhakijan työttömyyden johtuvan ammatillisen osaamisen puutteista ja palkkatuella tuetun työn parantavan hänen ammatillista osaamistaan ja mahdollisuuksiaan työllistyä avoimille työmarkkinoille. Lisäksi tuen myöntäjä voi palkkatukea myöntäessään asettaa tuen saamiselle työnhakijan ja tuen tarkoituksen toteuttamisen kannalta tarpeellisia ehtoja. Palkkatuen myöntämiselle on säädetty julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 7 luvussa edellytykset, jotka rajoittavat sitä työttömien työnhakijoiden joukkoa, joiden työllistymisen edistämiseksi palkkatukea voidaan myöntää. Edelleen eroa palkkatuetun työn ja muiden työsuhteiden välillä kuvaa se, että oikein kohdennettuna palkkatukea myönnetään vain sellaiseen työsuhteeseen, joka ei olisi syntynyt ilman palkkatukea kyseisen työnantajan ja

työllistettävän henkilön välille. Mikäli palkkatukea ei myönnetä, työnantaja voi kuitenkin palkata jonkun muun henkilön kyseiseen työhön. Niissä tilanteissa, joissa palkkatuki myönnetään, ei täydellä varmuudella voida kuitenkaan todeta, olisiko työnantaja palkannut palkkatuella työllistetyn henkilön samaan työhön, jos palkkatukea ei olisi myönnetty. Säännöksillä ja viranomaisen harkinnalla näitä tilanteita pyritään kuitenkin ehkäisemään

Keuruun kaupunki lausuu: Esitys toteutuessaan tulee heikentämään yli 57 vuotta täyttäneiden eläketurvaa, koska palkansaajan työssäoloehto ei jatkossa voisi kertyä työllistymisestä edistävää palvelusta, ja että tällaisen palvelun ajalta ei jatkossa maksettaisi työttömyyspäivärahaa sen jälkeen, kun työttömyyspäivärahan normaali enimmäisaika on täyttynyt. Tämä heikentää ikääntyneiden elintaso- ja ostovoiman/elinvoiman vähentyessä ja köyhdyttää heikon työllisyystilanteen alueita erityisesti Keski-Suomessa, joka muutenkin on tulevan TE24 uudistuksen suurin häviöaluetta.

Palkkatuella palkkaus on kuntapuolella toiminut pitkäaikaistyöttömän aseman parantamisena työmarkkinoilla, jonka perustuslakivaliokunta on katsonut hyväksyttävänä perusteena pitkäaikaistyöttömien erilaiselle kohtelulle. Tällä kunnassa pitkään työttömänä ollut on saatu tekemään hyödyllistä työtä ja samalla mahdollistanut elintason kohentumisen, joka on ollut mm. lapsiperheille tärkeää. Nyt kun palkkatukityö esityksen toteutuessa ei kerryttäisi päivärahaoikeutta ja pitkään työttömänä ollut jää palkkatukityön päätyttyä työttömäksi, ei työttömänä jäähyväisrahan mukaan kolmeen vuoteen työllisty uudelleen kuin toiselle työnantajalle – ansiot työn päätyttyä putoavat radikaalisti. Kunnan palkkatuella palkatut henkilöt eivät yrityksistä huolimatta ole useinkaan kyenneet työllistymään avoimille työmarkkinoille osaamisvajeen tai terveydellisten rajoitteiden vuoksi, joista kuntatyönantaja on pystynyt tinkimään ja sopeuttamaan tehtäviä koska työllä ei olla tavoiteltu yritysvoittoa vaan työtehtävissä on toteutettu kuntalaisten palveluja. Kunta on työllistänyt palkkatuella kuntalaisia, joilla ei ole ollut työllistymismahdollisuuksia avoimilla työmarkkinoilla – yrityksissä.

Lausuttavaa vaikutuksista kotitalouksiin?

Keuruun kaupunki lausuu: Heikon työllisyystilanteen aikana ja laajan työttömyyden alueilla vaikutus kotitalouksiin on suuri. Ostovoima ja perheiden elintaso laskevat. Naisten taloudellinen tilanne mm. yksinhuoltajana heikkenee entisestään työttömyysetuuden porrastetusta vähenemisestä laskusuhdanteen aikana.

Lausuttavaa esityksen taloudellisista vaikutuksista (ml. vaikutukset julkiseen talouteen, työllisyyteen ja kuntiin)?

Keuruun kaupunki lausuu: Esityksen taloudelliset vaikutukset tulevat olemaan kuntataloudessa suoraan menoissa mitattuna vuoden 2025 alkavia työllisyystalouden kannustinmaksuja vähentäviä. Vastaavasti laajan työttömyyden alueella mm. Keski-Suomessa, kunnan asukkaiden kannalta elintaso, kunnan elin- ja ostovoimaa vähentäviä sekä sosiaaliturvamenoja kasvattavaa. Täydentävän toimeentulon sekä asumislisän hakijoiden määrä tulee kasvamaan. Kunta maksaa toimeentulotukena sen mitä kannustavan rahoituksen kustannuksissa säästää.

Lausuttavaa vaikutuksista toimeenpanoihin (ml. vaikutukset työttömyysetuuden maksajiin ja julkisen työvoimapalvelun järjestäjään)?

Ei lausuttavaa

Lausuttavaa muista vaikutuksista (ml. vaikutukset yrityksiin ja muihin työnantajiin)?

Esityksessä todetaan: Riski alhaisemmasta etuudesta palkkatukijakson jälkeen voi jossain määrin vähentää työttömien työnhakijoiden halukkuutta hakeutua palkkatuettuun työhön, mikä voi jossain määrin pitkittää työttömyyttä. Toisaalta palkkatuettu työ olisi edelleen houkutteleva vaihtoehto, jos työllistymisen voidaan olettaa jatkuvan myös palkkatukijakson jälkeen. Työnhakijoiden voi olla kuitenkin haastavaa tunnistaa etukäteen, miten hyvin työllistyminen tiettyyn työpaikkaan voi edistää työllistymistä pitkällä aikavälillä. Palkkatuen tarkoituksena on edistää ammatillista osaamista ja sitä kautta mahdollisuuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille ilman tukea. Työllistyminen edes lyhytkestoiseen palkkatuettuun työhön määräaikaiseen työsuhteeseen voi edistää pidemmällä aikavälillä työllistymistä työttömyydessä pysymistä enemmän. Lisäksi työnhakijan mahdollisuudet työpaikan valintaan voivat olla vähäiset, jolloin työsuhteen aikaisen toimeentulon vuoksi kannustin vastaanottaa palkkatuettu työ voisi olla edelleen voimakas, vaikka palkkatuettu työ ei kerryttäisi työssäoloa. Lisäksi, mikäli henkilö jää tai on jäämässä palkkatuetun työn jälkeen työttömäksi työnhakijaksi nykyistä alhaisemmalla työttömyysetuudella, olisi työnhakijalla nykyistä voimakkaampi kannustin hakea uutta työtä heti palkkatuetun työn päättymisen jälkeen ja sen aikana.

Keuruun kaupunki lausuu: Yrityksissä palkkatuetut työsuhteet ovat olleet suurelta osin ainoastaan palkkatukijakson pituisia. Palkkatuella työllistäviä yrityksiä on paikkakunnalla vain muutamia, johon tukityöllistetty seuraavan kerran työllistyisi uudelleen vasta kolmen vuoden jäähysäännön jälkeen. Kuntapuolella palkkatukityöllistäminen ei poista uudistuksen 2025 kannustavan rahoituksen sakkomaksua, koska työssäoloehto ei täyty.

Työllisyysalueen myöntäessä palkkatukea toivotaan sitä seurattavan siitä näkökulmasta erittäin tarkasti, että palkkatuella työllistyy vähintään 80 % työajalla – jolloin työllistetty ei saa soviteltua päivärahaa, koska silloin palkkatukityöllistetty on saman aikaisesti myös kunnan sakkomaksulistalla.

Lausuttavaa siitä miten muutosten vaikutuksia voitaisiin seurata ja arvioida jälkikäteen?

Muutosten vaikutuksia voitaisiin seurata ja arvioida jälkikäteen kuntien työtulojen verokertymistä sekä työttömien määristä verrattuna porrastettuina maksettuihin etuuksiin

Lausuttavaa voimaantulosta ja siirtymäsäännöksestä?

Ei lausuttavaa

Muuta lausuttavaa esityksestä?

Kohdennettu kysymys TE-toimistolle ja työllisyyden kuntakokeilussa mukana oleville kunnille: Mikä on tilastotietoihin tai arvioon perustuva käsityksenne muutoksen taloudellisista ja muista vaikutuksista, jos palkkatuettu työ kerryttäisi kokonaisuudessaan työssäolovelvoitetta ja koulutusta vailla oleville nuorille asetettua seuraamusta?

Toteutuessaan esitys tulee lisäämään pitkällä aikavälillä eriarvoisuutta, ja rakennemuutosalueilla kuntien kustannuksia toimeentulotuen tai työttömyyden kustannuksissa.

Palkkatuettu työ on toiminut tärkeänä kannustimena pitkään työttömänä olleiden yhteiskuntakelpoisuuden tukemisessa. Lisäksi palkkatuettu työ on toiminut kannustimena osaamisen lisäämisessä ja kouluttautumisessa esim. oppisopimuksen kautta uusiin tehtäviin. Nuoren ammattikouluttautumattoman kohdalla koulutukseen hakeutuminen tarkastellaan lakisääteisesti

määräajoin ja työssäoloehdon kerryttäminen palkkatukityössä on ollut vähäistä. Nuoren oppisopimuskoulutusta tarkastellaan kuntakokeilussa aina siitä näkökulmasta, onko nuori kykenevä itsenäisesti suoriutumaan työstä ja opiskelusta vai onko perinteinen ammatillinen koulutus paras vaihtoehto.